

P3 Alumnus Chintan Shah en straatverlichting - Groen beleid voor de bouwsector -
P4 Promotie-onderzoek in het nieuws - **P6** Nieuwe boeken bij TBM - **P7** Profiel van een prof - **P8** Curius - De Olympische campagne van Celine van Dooren

TBM

QUARTERLY

Oratie Frances Brazier:

“Participatie in technische, sociale en ecologische systemen vergt ander ontwerp”

De samenleving ondergaat enorme veranderingen: de interactie in en tussen allerlei soorten netwerken is meer dan ooit in beweging. Er zijn daarom andere paradigma's nodig om technische, sociale en ecologische systemen te ontwerpen. Leidend daarin is dat mensen de (technische) mogelijkheden krijgen om zelf verantwoordelijkheid te dragen als deelnemer in grote complexe dynamische systemen. Dat concludeert prof. dr. Frances Brazier, hoogleraar Systemkunde, in haar oratie 'Shaping Participation: A new design paradigm', die zij op 14 oktober jl. hield bij TBM.

“De overheid, de burger, de arts, het ziekenhuis, de energieleverancier... ieder maakt deel uit van socio-technische en ecologische systemen. Deze moderne gedistribueerde systemen raken echter meer en meer met elkaar verweven; ze zijn afhankelijk van elkaar en ageren op complexe, dynamische en soms onvoorspelbare wijze met elkaar. De hamvraag is dus: hoe ga je deze systemen inrichten, waarbij de techniek ondersteunend werkt en mensen participeren en hun eigen verantwoordelijkheid kunnen nemen? Dat mensen dergelijke systemen daadwerkelijk kunnen en mogen vertrouwen?”

In haar oratie gebruikt Brazier ter illustratie enkele voorbeelden binnen grootschalige infrastructurele systemen, zoals verkeer en energie. “Velen van ons hebben een navigatiesysteem in de auto. Dat werkt vaak ook naar tevredenheid. Vorige winter kwam ik 's ochtends vroeg toch een keer plotseling op een aangevoren polderweggetje terecht, waar kinderen op aan het schaatsen waren. Op dat moment vroeg ik me af waarom ik het navigatiesysteem eigenlijk blindelings vertrouwd had. Bovendien had ik graag gezien dat ik met het apparaat en andere weggebruikers had kunnen interacteren; dan was dit nooit gebeurd.”

Of neem het energienetwerk. Hoe richten we het energienetwerk in zodat burgers werkelijk verantwoordelijkheid kunnen nemen voor hun energiegebruik? “Dit vergt volgens ons dat energie voor mensen gaat 'leven' en dat zij betrokken worden bij hun energiegebruik door bijvoorbeeld slimme meters. Deze systemen zouden enerzijds met hen kunnen onderhandelen over gewenst gebruik en voorwaarden, en anderzijds dynamisch met andere energieleveranciers kunnen onderhandelen over afname en levering. De laatste vorm van zelfmanagement en regulering is al een aantal jaar focus van ons onderzoek. De notie van participatie voegt het inzicht toe dat als gebruikers werkelijk een deel van het netwerk zijn, zij ook verantwoordelijkheid voor hun eigen gedrag kunnen nemen. Als een gebruiker onverwacht gedrag vertoont (bijvoorbeeld onverwacht met tien logés thuis-komen) heeft dit implicaties voor het energiesysteem en zal hierover na moeten denken.”

Zelforganiserend systeem

De technische ontwikkelingen gaan zo snel, dat we niet te lang kunnen wachten met het definiëren van nieuwe paradigma's. “Een prachtig voorbeeld van een participierend socio-technisch systeem is het Digitaal Monument voor de Joodse Gemeenschap in Amsterdam. In opdracht van het Joods Historisch Museum en in samenwerking met het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis heeft Mediamatic Lab een communitysite ontwikkeld waarin joodse mensen verhalen vertellen en informatie geven over hun familie, over generaties van vroeger en generaties van nu, over wat ze zich herinneren over hoe het leven vroeger was. De verhalen worden geografisch, via familiebanden en via onderwerp met elkaar in verband gebracht. Zo ontstaat de geschiedenis van de Joodse gemeenschap in Amsterdam die in de Tweede Wereldoorlog zo diep is geraakt. Hiertoe kunnen nabestaanden lid worden van een relatief besloten community en actief informatie toevoegen. De nabestaanden moeten zich veilig voelen, zij moeten de redactie en het systeem kunnen vertrouwen. Het publieke deel van de website vergroot de algemene kennis. De ontwerpcriteria ten aanzien van normen, waarden en voorwaarden zijn duidelijk van tevoren gedefinieerd.

Het resultaat is meer geweest dan een website: er is een nieuwe community ontstaan waarin ook andere activiteiten worden ondernomen. Een zelforganiserend systeem.”

Privacy en de mogelijkheid om anoniem te zijn, zijn van belang. “Het begrip pseudo-anonimiteit (Prins), is jarenlang leidend geweest in onze rechtstaat. De overheid kan bijvoorbeeld bijna ongelimiteerd veel informatie over een persoon achterhalen, maar moet er veel moeite voor doen: camerabeelden bekijken, creditcard transacties nagaan... Deze acties kosten op dit moment nog veel tijd en moeite. Met de nieuwe technologische ontwikkelingen gaat dit echter veranderen. Bij onlusten, zoals onlangs in Londen of bij het Maasgebouw van Feijenoord, kan de politie binnen een aantal seconden alle informatie over de reischoppers boven tafel hebben. De techniek daarvoor is al beschikbaar; overal hangen camera's. Maar hoe ga je de toegang tot die informatie reguleren? Hiervoor zijn normen en waarden bepalend.”

Sociale netwerken maken participatie mogelijk. Dit geldt ook voor onze rechtstaat. Burgers kunnen en willen hun verantwoordelijkheid nemen. Participatie in systemen die goed zijn ontworpen vergroot transparantie en vertrouwen. Op de vraag hoe het nieuwe ontwerp van socio-technische ecologische systemen eruit moet zien geeft Brazier aan dat participatie leidend is. Dit betekent design for trust (sociale acceptatie, transparantie, veiligheid), design for autonomy (bevoegdheid, zelfmanagement en zelfregulering), design for human-system interaction (betrokkenheid en samenwerking). Bestaande modellen, theorieën en architecturen bieden een basis voor het ontwerp. Gedistribueerde simulaties bieden een mogelijkheid om gedrag van complexe grootschalige systemen te observeren.”

Meer weten? Kijk op www.participatorysystems.org

vervolg zie pagina 2

Grieks onderpand

vervolg van pagina 1

“Participatie in technische, sociale en ecologische systemen vergt ander ontwerp.”

Spannende nazomerdagen: krijgen de Finnen geld als onderpand voor een noodlening aan Griekenland, of niet? De discussie daarover vind ik hoogst interessant. Of eigenlijk: hoogst irritant. Die discussie maakte pijnlijk duidelijk hoe slecht het denken over Europese integratie nog ontwikkeld is. Het is net als met de angst voor migranten uit Zuid-Europa. Regeringsleiders denken op staatsniveau, zonder te kijken naar het grotere geheel. Dat terwijl die staatsgrenzen steeds minder belangrijk aan het worden zijn.

Dat is nu net wat deze Eurocrisis aantoont. Zwitserland doet het goed omdat het buiten de euro is gebleven. Zegt men. Maar het land verkeert in ernstige economische problemen. Koppelt de munt aan de euro. Wordt dus feitelijk lid van de eurozone. Net zoals wij vroeger succesvol waren, met de gulden. Die gekoppeld was aan de Duitse mark - jee wat waren we vrij met onze valuta. Wie gaat de Europese regeringsleiders of ministers van financiën (en hun opposenten) het systeemdenken bijbrengen? Wie gaat ze er bijvoorbeeld op wijzen dat het Griekse onderpand in veel Europese steden al lang in huis is? We hebben het al in de vorm van Griekse studenten.

In het Noordwesten van Europa zitten we te springen om (technisch) talent. Om jonge mensen die iets kunnen. 'Migrant' hoeft geen synoniem te zijn voor 'laaggeletterd'. Toptalent hoeft niet (alleen) te komen uit Rusland of Iran. We kunnen het veel dichterbij zoeken. Stoelt het historische succes van de Nederlandse samenleving niet nagenoeg uitsluitend op het binnenhalen van buitenlanders met capaciteiten? Geef dat Europese migratiepatroon dan de ruimte!

Als een systeemdenker dan toch onze leiders doceert, laat hem (of haar) er dan op wijzen dat de discussies rond de financiële crisis zich uitsluitend richten op de overheidsfinanciën. Dat is een wel zeer eenzijdige insteek. In landen als Griekenland, Italië, Spanje en Portugal is het vertrouwen van burgers in de overheid bijzonder laag - dat is altijd zo geweest. Die burgers hebben nog gelijk ook. Inwoners van die landen gebruiken, veel meer dan wij, privévermogen voor bijvoorbeeld oudedagsvoorzieningen, arbeidsverlof of voor de zorg. Voor belasting betalen heb je dan minder tijd. Wij zijn gewend alles maar in het mandje van de overheid te gooien. In Zuid-Europa wordt de kracht van de samenleving ook, zo niet vooral, bepaald door het privévermogen en de bestaande sociale verbanden. Kijk eens naar wat wij doen met onze verzorgings- en bejaardentehuizen. Over een faillissement gesproken.

Volgens mij behoren de Grieken en Italianen - met de Chinezen trouwens - tot de best geïntegreerde immigranten in Nederland. Omdat ze weten voor zichzelf te zorgen en niet van de overheid afhankelijk zijn. Als politici - voor of tegenstanders van steun aan Griekenland - alleen als boekhouders kijken naar de staatskassen, wordt die kracht onvoldoende onderkend.

Anders denken over de relatie tussen overheid, markt en samenleving: het grotere geheel in ogenschouw nemen. Misschien moeten we een TBM-er aan een Europese onderhandelingsstafel zetten. Die kan en passant voor Delft het Zuid-Europese talent zien binnen te halen. Dat is een mooier onderpand dan welk Grieks eiland ook. En om ervan te genieten hoeft je niet te emigreren. De Finnen zouden zo'n deal nog wel eens hard nodig kunnen hebben.

Prof.dr. Theo Toonen, decaan

Biomod illustreerde oratie op originele wijze

De oratie van Frances Brazier werd op originele wijze geïllustreerd door een kunstinstallatie van Angelo Vermeulen. Deze Belgische wetenschapper/kunstenaar voorzag in een zogeheten Biomod: een installatie waarin technologie, ecosystemen en sociale interactie samenkomen. Vermeulen wordt regelmatig gevraagd voor internationale lezingen over kunst, wetenschap en nieuwe technologieën.

"De term 'Biomod' is afgeleid van 'case modding', dat staat voor een creatieve cultuur waarbij computerbehuizingen worden omgebouwd tot creatieve en kleurrijke objecten", aldus Vermeulen. "Met 'bio' leg ik een link naar de biologie. De basis van een Biomod is een installatie waarin gerecyclede computertechnologie wordt verbonden met levende biologie. Niet alleen visueel, maar ook middels communicatie en uitwisseling. Dat kan bijvoorbeeld door restwarmte van elektronica te hergebruiken om de groei van algen en planten te stimuleren. Maar mijn zoektocht naar betere communicatie gaat verder. Zo kijk ik ook naar de mogelijkheden van data-uitwisseling."

Een derde element dat wordt toegevoegd is het sociale aspect: het gaat om een kunstwerk dat door een groep

geïnteresseerden wordt ontwikkeld. "Persoonlijk vind ik dat heel belangrijk: dat mensen samen tot een resultaat komen en dat het niet per se mijn invulling is. Ik reis met de Biomod de hele wereld rond en nodig telkens mensen uit om eraan mee te bouwen. Ik vraag hen hoe we digitale technologie en biologie kunnen samenbrengen, waarna men aan de slag gaat. Aldus ontstaat er een co-creatie die, afhankelijk van de cultuur, vorm krijgt. Ik ben hiermee onder meer in de VS, de Filipijnen en Nieuw-Zeeland geweest.

Ook bij de TU Delft heb ik het sociale aspect toegepast op een maatwerk Biomod. De animo om mee te helpen was groot. Er waren zelfs deelnemers uit vorige projecten speciaal eerder uit het buitenland overgekomen. In twee weken tijd is de installatie zo uitgegroeid tot een volwaardig systeem. Bij de TU Delft zitten alle vormen van techniek onder één dak, van augmented reality en robotica tot lucht- en ruimtevaart. Dat maakte het voor mij een ideale omgeving om met de Biomod expertise op te doen en meerwaarde te vinden. Als gepromoveerd bioloog en mediakunstenaar probeer ik nu eenmaal voortdurend een dynamische relatie tussen biologie, technologie en sociale inbreng te creëren."

Bewustwording door Tele_Trust

Na de oratie van Frances Brazier vindt de performance Tele_Trust van kunstenaars Karen Lancel en Hermen Maat plaats. Tele_Trust stelt de relatie centraal tussen moderne communicatietechnologie en het individuele lichaam. Centraal hierin staat de interactieve DataVeil, een lichaamsverhullend kledingstuk waar sensoren in zitten die door aanraking verbinding kunnen maken met een netwerk.

De DataVeil is tegelijkertijd kledingstuk en interface. Samen met het V2_Lab werden sensoren ontwikkeld die als flexibele draden in de stof zijn geweven in 'touch zones'. Wanneer de drager van de DataVeil met de handen de stof aanraakt op deze touch zones, maakt het kledingstuk verbinding met het Tele_Trust netwerk. Omstanders kunnen via dit Tele_Trust netwerk inloggen met hun smartphone. Via een smartphone app kunnen ze gesproken boodschappen sturen naar de drager van de DataVeil. De drager hoort deze boodschappen wanneer hij of zij met de handen de touch zones van de DataVeil aanraakt.

Er zijn drie DataVeils. Gedurende de performance kan de DataVeil door iedereen worden gedragen. Door het dragen van de DataVeil wordt je lichaam onderdeel van een innovatief, augmented sociaal systeem, dat op een poëtische en visuele manier vragen stelt over zichtbaarheid, presence, privacy en vertrouwen in een genetwerkte omgeving.

Tele_Trust werd eerder vertoond in ISEA Istanbul, Stedelijk Museum Amsterdam, DCC - Expo 2010 Shanghai en Banff Center Canada.

Voor meer informatie en beeldmateriaal: zie www.lancelmaat.nl.

Alumnus Chintan Shah en de toekomst van de straatverlichting

Na zijn studie Mechanical Engineering aan de Nirma Universiteit in Gujarat (India, 1998-2002) werkte Chintan Shah twee jaar bij de Suzuki-motorenfabriek in Bangalore. Daar signaleerde hij het gapende gat tussen techniek en management. "Ik zag technici dingen maken die het management niet wilde en ik zag managers beslissingen nemen waar men in de praktijk weinig mee kon." Dat zette Shah op het spoor van zijn volgende studie: Management of Technology aan de faculteit TBM in Delft.

Al vliegend boven ons land, zag de Indiase student hoeveel licht hier 's avonds en 's nachts brandt terwijl er niemand op straat is. "Tegen die enorme verspilling wilde ik wat doen." En dat gaat hem lukken. In maart 2010 won Chintan de Campus Energy Challenge van het Delft Energy Initiative met zijn idee voor intelligente straatverlichting. Hiermee kunnen overheden tientallen procenten besparen op energie- en onderhoudskosten van straatlantaarns, zelfs tot 80 procent. De lampen dimmen tot ongeveer 20 procent van de reguliere sterkte als er geen verkeersdeelnemers in de buurt zijn. Wanneer auto's, fietsers of voetgangers naderen, gloeien alle omliggende lantaarns weer op. Behalve tot lagere kosten, leidt het systeem tot een sterk verminderde CO₂-uitstoot en minder lichtvervuiling.

Pilot

Momenteel wordt op de Delftse campus een mini uitvoering (zeven lampen) van de intelligente straatverlichting getest. Met zijn TU Delft spin-out bedrijf Tvilight werkt Shah aan de markt-introductie van het systeem. "Ik verwacht dat in 2013 ergens in Nederland in een woonwijk of industriegebied intelligente straatverlichting brandt met tussen de honderd en driehonderd lampen." Dat is dan nog maar het begin, lijkt het. In Nederland wordt nu per jaar zo'n 310 miljoen euro aan straatverlichting uitgegeven. Meer dan 50 procent van de kosten die een gemeente

maakt, gaan op aan deze energiepost. Belangrijkste ingrediënten van 'de straatverlichting van de toekomst' zijn LED-verlichting, omgevingssensoren en draadloze communicatie. Het systeem dat Shah bedacht, wijkt in technologisch opzicht af van bestaande systemen. Alle benodigde techniek is gepatenteerd. Het hiervoor ontwikkelde elektronische kastje kan in elke bestaande lantaarn worden gemonteerd. Als de lamp het dreigt te begeven, waarschuwt het systeem zelf dat die moet worden vervangen. Daar is de verkeersveiligheid weer mee gebaat.

Eer

De intelligente straatverlichting mag zich in een enorme belangstelling verheugen. "Ik weet niet waar het eindigt", zegt Chintan Shah met zowel verbazing als trots. De eer deelt hij volledig met TU Delft. Toen hij zich destijds bij Suzuki op een nieuwe studie oriënteerde, passeerden ook universiteiten in Zweden, Denemarken en Duitsland de revue. "Om drie redenen koos ik voor Delft: de reputatie, de Engelstalige omgeving en er kwam regelmatig een professor van de TU Delft bij Suzuki langs. Hij was een van mijn grote inspiratoren." Shah roemt verder de introductie die hij destijds met zijn medestudenten kreeg én hij is nog altijd dankbaar voor de aanbeveling die de TBM-professoren Karel Mulder en Robert Verburg schreven, waardoor hij een studiebeurs van de Nuffic kreeg. "Toen kon ik mijn

bijbaantje als softwaretester opzeggen en mij volledig op mijn studie toeleggen."

Na afronding van zijn MoT-studie afgelopen jaar ging Chintan Shah voor drie dagen in de week aan het werk bij Bluewater Energy Systems in Hoofddorp, waar hij zich met duurzame energie bezighoudt. De overige tijd steekt hij in Tvilight en is hij nog vaak bij TBM te vinden. Voor Roland Oort en Victor Scholten (afdeling Innovation Systems, sectie Techniek, Strategie en Ondernemerschap) verricht Shah op flexibele basis promotie-onderzoek.

Interessante links

Intelligente straatverlichting

<http://tudelft.nl/nl/actueel/laatste-nieuws/artikel/detail/intelligente-straatverlichting-tu-delft-kan-tot-80-energie-besparen>

Delft Energy Initiative

Nuffic

Tvilight

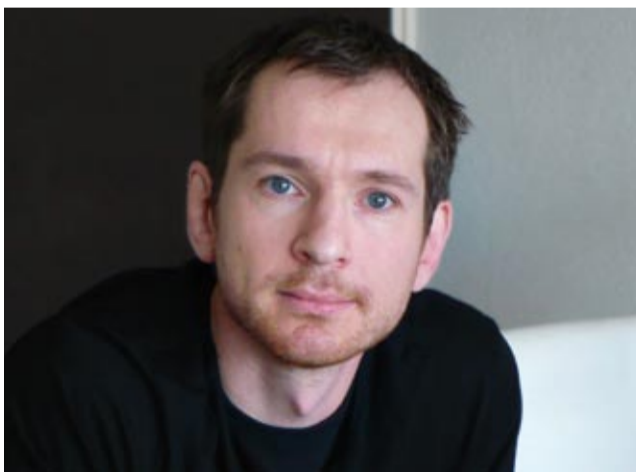
<http://tudelft.nl/onderzoek/energy>

www.nuffic.nl

www.tvilight.com

JEROEN VAN DER HEIJDEN NIEUWE DELFTSE VENI-ONDERZOEKER

Jeroen van der Heijden: Groen beleid voor de bouwsector

De bouwsector is één van de meest vervuulende industrieën die we kennen. Toch realiseren bouwbedrijven vrijwillig duurzame en 'groene' gebouwen zonder dat de overheid ze daartoe verplicht. Het VENI- onderzoek van Dr.ir. Jeroen van der Heijden (1977) gaat na waarom en hoe deze bedrijven dat doen.

Van der Heijden, sectie Beleid, Organisatie, Recht en Gaming, ontving in oktober het officiële bericht dat NWO hem de subsidie heeft toegekend.

De afgelopen twintig jaar hebben zich enorme veranderingen voorgedaan in het beheersen van maatschappelijke risico's, bijvoorbeeld op het gebied van milieu en gezondheid. In steeds meer gevallen, wordt overheidsregulering vervangen door een systeem van vrijwillig opgelegde regels. In het Engels heet dat: *Voluntary Regulatory Regimes (VRR)*. Maar waarom zouden bedrijven zich daaraan houden?

Vrijwillig opgelegde regels: kritiek en verwachtingen

"Sceptici stellen dat bedrijven dit soort voluntary regulatory regimes ontwikkelen om strengere overheidsregulering te voorkomen", zegt Van der Heijden. "Anderen zijn van mening dat bedrijven dit alleen doen als ze er geld aan kunnen verdienen. Tegenover deze economisch-rationele benadering staat een maatschappelijk-betrokken benadering. Deze gaat er van uit dat bedrijven vanuit een innerlijke motivatie zouden handelen om een positieve bijdrage te leveren aan het beheersen van maatschappelijke risico's."

In zijn onderzoek houdt Van der Heijden zich bezig met initiatieven in de bouwsector die zich richten op duurzaam bouwen. Ondanks dat de bouwsector sterk door de overheid wordt gereguleerd, zien we wereldwijd een scala aan initiatieven die ten doel hebben tot bouwwerken te komen die duurzamer zijn, dan de overheid eist. "Een goed voorbeeld zijn zogenaamde duurzaam bouwen labels," aldus Van der Heijden. "Denk hierbij aan de labels die tegenwoordig op nieuwe auto's en wasmachines te vinden zijn. Vergelijkbaar met deze labels heb je bijvoorbeeld het EPA label voor huizen. Het label loopt van A t/m G. Een woning met het A-label is het energiezuinigst en met het G-label het minst zuinig", aldus Van der Heijden.

Controversiële hypothesen

"Ik voer mijn onderzoek uit in vier Europese landen," aldus Van der Heijden. "Hiermee krijg ik inzicht hoe factoren als bestaande overheidsregulering en de maatschappelijke houding ten opzichte van milieuproblematiek bijdragen aan de ontwikkeling en implementatie van voluntary regulatory regimes. Ondanks dat deze verschillen van invloed zullen zijn, verwacht ik dat vooral motieven als winstgevendheid en consumentenvraag leidend zijn voor bedrijven om dit soort initiatieven te ontwikkelen."

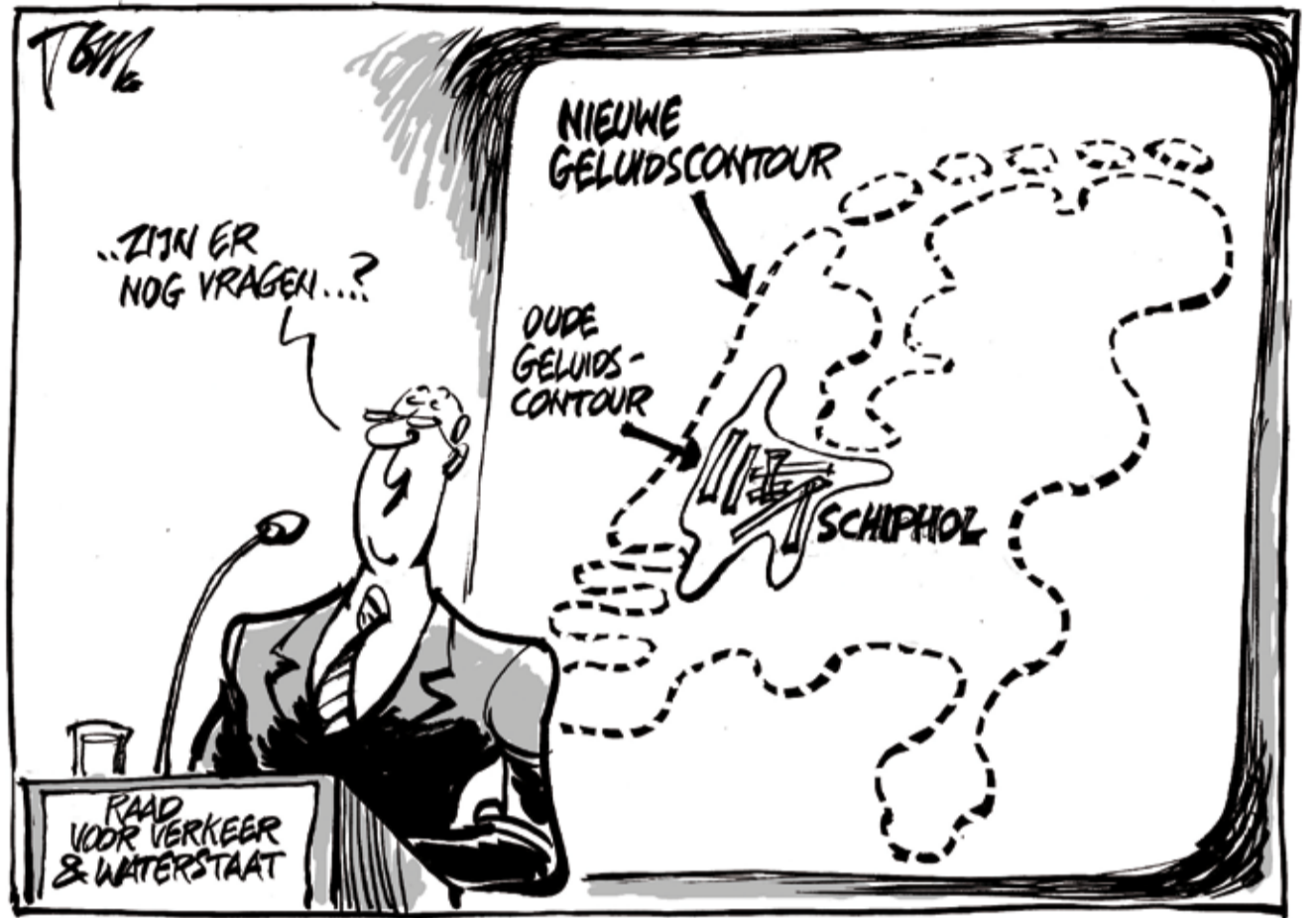
Daarnaast verwacht ik dat de meest succesvolle voluntary regulatory regimes een weerspiegeling zijn van traditioneel overheidsbeleid. Oftewel, strikte regels, strikte handhaving en strikte bestraffing bij overtreding. Deze hypothesen druisen in tegen de hooggespannen verwachtingen die publieke en private partijen van dit soort initiatieven hebben."

Veni-subsidie

De Veni-subsidie uit de Vernieuwingsimpuls van NWO is één van de meest prestigieuze subsidies voor jonge onderzoekers en bedraagt € 250.000. Het verkrijgen van een Veni-subsidie geldt als een belangrijke stap in een wetenschappelijke carrière. De aanvragen werden beoordeeld door wetenschappers in binnen- en buitenland. De Veni-onderzoekers staan aan het begin van hun carrière, maar hebben wel al aangetoond dat zij een opvallend talent bezitten voor het doen van wetenschappelijk onderzoek. Zij kunnen met de subsidie drie jaar lang aan de slag om hun ideeën verder te ontwikkelen.

Promotie-onderzoek

Promovendi bij TBM bewegen zich op allerlei vakgebieden - van sociaalpsychologisch onderzoek tot simulatie van energietransitie. Eén ding is zeker, zij houden zich bezig met maatschappelijke vraagstukken, waarvoor de media dan ook regelmatig interesse toont. Soms zelfs al op het moment dan een promotieonderzoek nog niet is afgerond. TBM Quarterly laat vier promovendi aan het woord over hun onderzoeksbezigdheden en resultaten.

Door: Dr. Maarten Kroesen, 9 juni 2011
Cum laude gepromoveerd op zijn onderzoek 'Human Response to Aircraft Noise' bij de sectie Transport en Logistiek.

Sociaalpsychologisch onderzoek met een TBM-sausje

Waarom voelt de één zich ernstig gehinderd door het geluid van vliegtuigen terwijl de ander claimt nergens last van te hebben? En dat bij hetzelfde fysieke geluidsniveau? Eerder sociaalpsychologisch onderzoek heeft laten zien dat de variatie in hinderbeleving kan worden toegeschreven aan persoonlijke factoren en sociale factoren. Mensen die bijvoorbeeld geen vertrouwen hebben in de overheid ervaren bij gelijke geluidsniveaus meer hinder dan mensen die dit vertrouwen wel hebben.

De sociale psychologie lijkt daarmee de onderzoeksvraag al te hebben beantwoord. Wat kan een TBM-onderzoeker hier nog aan toevoegen? De sociale psychologie is ontstaan op het raakvlak van de psychologie en de sociologie. Oftewel, een 'multidisciplinaire discipline'. Een iets diepere analyse laat echter zien dat de sociale psychologie het resultaat is van een nogal eenzijdige interpretatie van de twee originele disciplines. Sociale psychologie is vooral psychologie met een sociaal tintje. Dus experimenteel, positivistisch, individualistisch en gericht op het vergaren van generieke kennis. De kritische, kwalitatieve en context-gebonden benadering van de sociologie is hier niet in te herkennen. Kortom, de sociale psychologie is voornamelijk een psychologische interpretatie van sociologie. Hierin zag ik een mogelijkheid voor TBM-onderzoek. Binnen TBM kunnen we namelijk disciplines verbinden zonder de vooringenomenheid van de traditionele disciplines.

In mijn dissertatie heb ik daarom een sociologisch model van geluidhinder centraal gesteld. Op basis van eerder werk van Christian Bröer (een socioloog) heb ik de stelling getoetst dat

beleidsdenkbeelden resoneren onder het publiek en daarmee vormend zijn voor de hinderbeleving. Middels kwantitatieve technieken heb ik de verschillende perspectieven van omwonenden rond Schiphol blootgelegd. Hieruit bleek inderdaad dat mensen het beleidsdenkbeeld óf geheel overnemen óf het deels overnemen en er deels tegen ingaan. In beide gevallen resoneerde echter het originele denkbeeld (en werd het beleidsdenken dus versterkt). De denkbeelden waren op hun beurt vormend voor de mate van hinder. Zo bleek bij omwonenden van Schiphol het mainportargument zo dominant dat binnen geen enkel perspectief extreme hinder werd gelegitimeerd.

Binnen TBM wordt wel eens de stelling verdedigd dat multidisciplinair onderzoek minder goed te verkopen is bij de A-journals. Het is inderdaad een moeilijke opgave om twee (of meerdere) onafhankelijke disciplines te verbinden tot een nieuwe zelfstandige 'multidisciplinaire discipline'. Hiermee wordt echter voorbijgegaan aan het feit dat we ook bestaande verbindingen tussen disciplines kunnen herinterpreteren. Het onderwerp van mijn dissertatie is sociaalpsychologisch van aard, maar bij een vakgroep sociale psychologie of een vakgroep sociologie zou het met argwaan worden ontvangen. Binnen TBM heb ik de gelegenheid gekregen om een andere interpretatie te geven van sociaalpsychologisch onderzoek, waarmee tevens goed kan worden gescoord in de wetenschappelijke literatuur.

Door: Dr.ir. Émile Chappin, 16 juni 2011
gepromoveerd op zijn onderzoek Simulating Energy Transitions bij de sectie Energie & Industrie, nu post-doc.

Energietransitie gesimuleerd onder de TBM-loep

Al vanaf het begin van mijn opleiding Technische Bestuurskunde voel ik me thuis bij de Sectie Energie & Industrie. De drang om actuele en urgente energie- en duurzaamheidsvraagstukken te combineren met de nieuwe mogelijkheden van simulatie en serious games is sinds die tijd alleen maar gegroeid. Dat heeft geresulteerd in mijn proefschrift 'Simulating Energy Transitions'.

Hierin is het nog relatief nieuwe en onontgonnen agentgebaseerd modelleren verder toepasbaar gemaakt voor lange termijn energiebeleidvraagstukken. Hoe actueel de vragen en resultaten zijn, blijkt uit de serie columns voor het FD, een artikel in The Wall Street Journal en de media-aandacht rondom mijn promotie onder andere op BNR en in NRC-Next.

Energietransitie is een echt TB-onderwerp op het kruisvlak van beleid, techniek en economie. Het speciaal ontwikkelde agentgebaseerd model van de elektriciteitsinfrastructuur en de markt voor verhandelbare CO₂-emissierechten leidde tot nuttige inzichten over de langetermijneffecten van de emissiehandel, zowel in termen van effectiviteit (CO₂-emissiereductie) als efficiency (kosten voor de consument). En daarmee was de toon gezet. De beslissingen van actoren gesimuleerd als agenten geven verrassende - en andere - resultaten dan de 'traditionele' modelleerparadigma's. Agentgebaseerde modellen kunnen nu

in het nieuws

Door: Cassidy Clark, MSc. Promovendus bij de sectie Systeemkunde. Hij doet nu 3 jaar onderzoek naar geautomatiseerde onderhandelingen in dynamisch gedistribueerde systemen bij de sectie Systeemkunde.

Multidisciplinair onderzoek Cloud Computing

'Het tijdperk van de Cloud komt eraan!' is de laatste jaren een veel gehoorde boodschap. Het gebruik van Cloud Computing is inderdaad sterk toegenomen: Amazon AWS, Google Apps en nu de Apple iCloud, om maar een paar voorbeelden te noemen. Als deze trend doorzet, zullen we in de toekomst voor een groot deel onze data toevertrouwen aan de 'Cloud', zoals deze grote datacentra tegenwoordig heten. Volgens Cloud-aanhangers zal de Cloud, naast het bewaren, synchroniseren en verwerken van data, ons ongelimiteerde rekenkracht geven waarvan we altijd hebben gedroomd. Maar is dit werkelijk het geval? Misschien zal de Cloud voor een ICT-revolutie zorgen, maar misschien is het alleen een tijdelijke hype. Eén ding is al zeker, de opkomst van de Cloud brengt flink wat verwarring met zich mee.

Bij de Systeemkunde groep van de faculteit TBM doen we onderzoek op het gebied van Cloud Security. Ons onderzoek krijgt de laatste tijd veel aandacht van de pers (o.a. New Scientist en de Automatisering Gids). Deze aandacht komt voort uit twee aspecten: enerzijds heeft men veel verwachtingen van de Cloud en is men nieuwsgierig naar het succes ervan. Anderzijds zijn er nog veel vragen over de beveiligingsaspecten. Sterker nog, men leest bijna dagelijks over datalekages waarbij hackers gevoelige data van de Cloud wisten te stelen.

Een mogelijke oplossing die nu in onze onderzoeksgroep wordt ontwikkeld is een hybride monitorsysteem. Dit (automatische) systeem is bedoeld voor alle Cloud Service Providers, om misbruik van hun infrastructuur sneller te kunnen ontdekken en tegen te houden. Bijzonder aan dit onderzoek is dat er vanuit meerdere disciplines tegelijkertijd naar het probleem wordt gekeken. Dit is mogelijk door het multidisciplinaire karakter van TBM, waarbij meerdere specialisten met verschillende vakkennis in dezelfde werkomgeving aanwezig zijn. Op deze manier kan er zowel naar de technische kant, als ook de sociale, economische en ethische kant van een onderzoeksprobleem worden gekeken.

Het komt namelijk regelmatig voor dat er verschillende belangen meespelen binnen een monitorsysteem, die onderling met elkaar kunnen botsen. Ter illustratie een voorbeeld: een betere monitor vraagt ook om meer (financiële) investering vanuit de Cloud Service Provider en dat kan een negatieve impact hebben op de winst. Een ander voorbeeld is het privacy element. Een automatische monitor kan frauduleuze activiteiten sneller ontdekken als de monitor alle data kan inzien, bijvoorbeeld alle mails en documenten kan aflezen. Voor sommige gebruikers wordt dit beschouwd als een ernstig inbraak op hun privacy. Er moet dus een afweging worden gemaakt tussen de privacy van de gebruikers en de effectiviteit van de monitor. TBM ervaart ik als een ideale omgeving voor dit soort onderzoeken, waarbij ik direct advies kan inwinnen over alle mogelijke aspecten van Cloud computing, op klein -en grootschalig gebied.

Door: Dr. Wendy Bohte, 2 november 2010 gepromoveerd op haar onderzoek Woonlocatiekeuze en verplaatsingsgedrag bij de Sectie Transport en Logistiek (TLO). Zij is nu postdoc onderzoeker bij de sectie TLO. Haar huidige onderzoek maakt deel uit van het Duurzaam Bereikbare Randstad project (NWO) Synchronizing networks, over de afstemming tussen ruimte en infrastructuur voor personenmobiliteit.

Woonlocatiekeuze, zelfselectie en verplaatsingsgedrag

In hoeverre zijn dagelijkse vervoerskeuzes te beïnvloeden via woningbouw? Kunnen mensen een woning vinden die bij hun verplaatsingsvoorkeuren past, of passen ze hun verplaatsingsgedrag aan de mogelijkheden van hun nieuwe woonlocatie aan? Dat er een verband is tussen ruimtegebruik en dagelijks verplaatsingsgedrag is, is door vele wetenschappelijke onderzoeken bewezen. Over de causaliteit en sterkte van deze relatie is veel minder duidelijkheid, terwijl gemeenten, projectontwikkelaars en vervoersorganisaties juist deze kennis nodig hebben om via ruimtelijk beleid verplaatsingsgedrag te kunnen sturen.

Centraal in het promotieonderzoek stond: de relatie tussen de houding van mensen ten opzichte van verplaatsingen (bijvoorbeeld: hoe graag fietsen mensen?), hun woonlocatiekeuze en hun werkelijke verplaatsingsgedrag. De meeste huishoudens zullen bij hun woningkeuze concessies moeten doen en dit gebeurt vaak ten aanzien van verplaatsingsvoorkeuren. Onder meer woningtype en -grootte worden vaak belangrijker gevonden dan bijvoorbeeld de afstand tot een station. Als mensen er niet in slagen om een woning te vinden die bij hun verplaatsingsvoorkeuren past, heeft dit bijna per definitie gevolgen voor hun dagelijkse verplaatsingen.

Uit het onderzoek kan geconcludeerd worden dat er sturing mogelijk is. Door een betere afstemming van woning- en locatienmerken kunnen huishoudens verleid worden tot duurzamer verplaatsingsgedrag. In de afgelopen decennia heeft de nieuwbouw in Nederland vooral plaatsgevonden in grote, nieuw ontwikkelde woonwijken. Als gevolg hiervan heeft een groot deel van de woningen dat op een bepaald moment beschikbaar kwam, dezelfde locatienmerken. Veel nieuwbouwwijken waren autogericht waardoor de mogelijkheden voor openbaarvervoerliefhebbers om een huis te krijgen in de buurt van een station, beperkt waren. Ook zijn deze wijken vaak minder aantrekkelijk voor fietsliefhebbers. Het huidige ruimtelijke beleid belooft verbetering. Er worden woningen gebouwd op kleinschalige locaties binnen bestaand stedelijk gebied en in herontwikkelde stationsgebieden.

Vanwege de relevantie voor de praktijk zijn de conclusies van het promotieonderzoek door verschillende media opgepikt. Het persbericht bij de verdediging is in verschillende tijdschriften (o.a. VNG Magazine) en op veel websites op het gebied van ruimtelijke ordening en verkeer en vervoer gepubliceerd. Ook heeft er een interview in het blad 'Podium' van Bouwend Nederland gestaan. In het contact met de media werd wel duidelijk dat journalisten vooral op heel concrete beleidsaanbevelingen zitten te wachten, terwijl daar vervolgonderzoek voor nodig is. Een telefoongesprek met een journalist van de GPD op de avond voor de verdediging, bleek uiteindelijk toch vergeefs, omdat de resultaten te weinig concreet werden gevonden. In een eerder stadium heeft het onderzoek ook al media aandacht getrokken. In 2007 was de dataverzameling een van de eerste ter wereld waarin op grote schaal verplaatsingsgedrag van individuen via GPS geregistreerd is. Ruim 1.000 mensen uit Amersfoort, Veenendaal en Zeewolde hebben een week lang met een GPS-ontvanger rondgelopen.

nuttig worden ingezet voor actuele vraagstukken ter ondersteuning van strategische beslissers in het energiedomein.

In mijn promotieonderzoek heb ik de vrijheid gekregen de rol van het agentgebaseerd modelleren op mijn eigen manier uit te werken door het simuleren van energietransities. De modellen vangen grote veranderingen over een termijn van decennia. De vraag is dan steeds welk beleid strategisch gedrag van actoren in energie-infrastructuren uitlokt dat op termijn tot het gewenste gedrag leidt op systeemniveau. Modellen en een spel van elektriciteitsopwekking, de LNG infrastructuur en de consumentenverlichting laten zien hoever je daarmee kunt gaan. Zo is er nu nieuw inzicht in de investeringsrisico's voor elektriciteitsproducenten als gevolg van de keuze voor het Europese systeem voor emissiehandel.

“Energietransitie is een echt technisch-bestuurskundig onderwerp op het kruisvlak van beleid, techniek en economie.”

Bij het onderzoek zijn diverse afstudeerders SEPAM en Industrial Ecology betrokken geweest. Zonder hen had ik veel minder ver kunnen gaan in mijn eigen onderzoek: ze konden zich op een actuele en interessante casus storten, terwijl ik - samen met collega's - ook bezig was met de methodologie en de ondersteunende modelleerinfrastructuur. Ook de onderwijservaring, zoals bij onderzoeksmethoden voor data-analyse, is nuttig gebruikt om de simulaties die het computercluster van 500 moderne pc's uren hebben bezig gehouden, goed te kunnen ontwikkelen en analyseren.

Het proefschrift *Simulating Energy Transitions* is digitaal beschikbaar via <http://chappin.com/thesis> en de verdediging is terug te kijken via <http://chappin.com/defense>.

Korte berichten

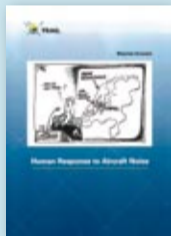
Oratie Theo Toonen

Op 18 november a.s. vindt de oratie plaats van Prof.dr. Theo Toonen, decaan van de faculteit TBM. 'Biobased Governance, Onderhoudend Bestuur' Aanvang: 15.00 uur. Locatie: Aula (Auditorium/3e etage) Mekelweg 5 te Delft

Benoemingen TBM

Prof.mr.dr. Ernst ten Heuvelhof is met ingang van 1 september 2011 benoemd tot directeur onderwijs van de faculteit TBM voor een periode van drie jaar. Prof.mr.dr. Hans de Bruijn volgt hem op als voorzitter van de afdeling Multi Actor Systems. Prof.dr.ir. Paulien Herder is met ingang van 1 september 2011 benoemd tot directeur onderzoek, eveneens voor een periode van drie jaar.

Dissertaties

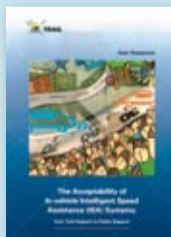
MAARTEN KROESEN
Human Response to Aircraft Noise, 9 juni 2011

EMILE CHAPPIN
Simulation Energy Transitions, 16 juni 2011

PEI-HUI LIN
Safety Management and Risk Modelling in Aviation - The challenge of quantifying management influences, 21 juni 2011

SVEN VLASSENROOT
The Acceptability of In-vehicle Intelligent Speed Assistance (ISA) Systems: from Trial Support to Public Support, 23 juni 2011

RALPH FEENSTRA
A Method for Developing Compositions in a Multi-actor Context, 27 juni 2011

MIRJAM HUIS IN 'T VELD
An Evaluation Method to Assess Groupware In Use, 29 augustus 2011

Meer informatie:
www.dissertaties.tbm.tudelft.nl

Nieuwe boeken bij TBM

De file, dat ben je zelf

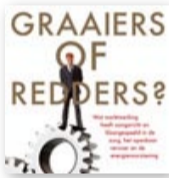

"Files ontstaan als gevolg van de keuzes van mensen. Waar we gaan wonen en werken, hoe laat we opstaan en vervolgens de deur uitgaan om ons in het verkeer te begeven", aldus dr.ir. Hans van Lint van de faculteit Civiele Techniek en Geowetenschappen (CITG) van de TU Delft. Hij schreef dit in juni jl. uitgekomen boek samen met dr.ir.

Vincent Marchau van de faculteit TBM. Zij proberen op laagdrempelige wijze antwoord te geven op alledaagse vragen over verkeer en vervoer met behulp van de hierover beschikbare wetenschappelijke kennis.

Vragen als: Is kilometerheffing een goed idee? Ligt de ellende bij de NS aan die blaadjes op de rails? Regelt het verkeer zichzelf in 2050? En waarom lopen megaprojecten financieel vaak zo mega uit de hand? Allemaal vragen uit de wereld van verkeer en vervoer waarop menig politicus en burger zo maar het antwoord denkt te weten, aldus de auteurs van het boek.

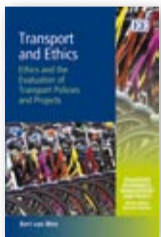
Graaiers of redders?

"Wat 15 jaar marktwerking heeft klaargespeeld en aangericht in de zorg, openbaar vervoer en energievoorziening." Stijgende prijzen. Graaiende bestuurders. Geschrapte buslijnen. Meer bureaucratie in de zorg. Omslachtige keuzevrijheid zonder dat er echt iets te kiezen valt.

Dr. Willemijn Dicke, dr. Bauke Steenhuisen en dr. Wijnand Veeneman stellen in dit op 1 september jl. verschenen boek een voorzichtig optimisme tegenover het dominante pessimisme van tegenwoordig over de toekomst van marktwerking.

Ethische gevolgen infrastructuurprojecten genegeerd

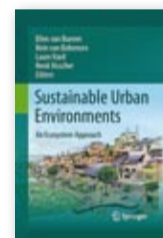
Grote infrastructurele projecten zoals uitbreidingen van snel- of spoorwegen worden beoordeeld met een zogenaemde Kosten-Baten Analyse (KBA). De KBA negeert rechtvaardigheidsoverwegingen, terwijl die vaak wel relevant zijn. De omissie is vooral van belang voor het beleid om mensen zonder auto die wonen op het platteland

mobiel te houden, voor lange termijn effecten zoals het opraken van olie en klimaatverandering, en voor het vraagstuk van het bijrijzen van mensenlevens.

Dit blijkt uit het eind september jl. verschenen boek over transport en ethiek van Prof. Bert van Wee, hoogleraar Transportbeleid.

Sustainable Urban Environments, An Ecosystem Approach

De stedelijke omgeving (gebouwen, steden en infrastructuur) levert een belangrijke bijdrage aan klimaatverandering en andere (milieu)problemen, maar herbergt ook de sleutel tot een duurzamer manier van leven. De transformatie van traditionele naar duurzame systemen vergt interdisciplinaire kennis van het (her)ontwerp, de bouw, de exploitatie en het onderhoud van de gebouwde omgeving. In dit leerboek staat analyse en integraal ontwerp van verschillende onderdelen van stedelijke systemen centraal, variërend van water en energie tot leefbaarheid en governance.

Dr. Ellen van Bueren presenteerde dit leerboek 21 september jl. op een minisymposium tijdens de Dutch Green Building Week. Zij schreef dit boek samen met dr. Hein van Bohemen (faculteit CITG); dr. Laure Itard (onderzoeksinstituut OTB) en prof. Henk Visscher (OTB en faculteit Bouwkunde).

Wetenschappelijke Scheurkalender 2012

Dr. Caspar Chorus heeft in het kader van zijn onderzoek naar de rol van spijt bij het maken van keuzes een zevental bijdragen geleverd aan de in september verschenen Wetenschappelijke Scheurkalender 2012.

Voor meer informatie over de boeken:
www.tbm.tu.nl/XYZib

Afscheidsrede Prof. Wim Veen

Op vrijdag 16 september 2011 heeft Prof. Wim Veen zijn afscheidsrede gehouden met als onderwerp: Homo Ludens: leren zoals we zijn.

Wim Veen was hoogleraar educatie en technologie aan de TU Delft, Sectie Systemkunde van de Faculteit TBM.

Bekijk de rede op: www.tbm.tudelft.nl/afschiedsredewimveen

Profiel van een prof

NAAM

Bert van Wee

FUNCTIE

Hoogleraar Transportbeleid en sectieleider van de Sectie Transport en Logistiek

Privé?

Ik ben alleenstaand en heb twee zoons van 18 en 11 jaar. Daniël heeft net zijn HAVO-diploma gehaald en gaat Management, Economie en Recht doen aan de HES in Amsterdam. David zit in groep 8 van de basisschool.

Favoriete vrijetijdsbesteding?

Buiten mijn werk om heb ik veel interesses die grotendeels buiten de werksfeer liggen. Ik ben een groot muzikliefhebber. Graag speel ik piano of andere keyboards, alleen en liever nog met anderen, zoals in de TLO-band. Daarnaast luister ik graag muziek. Zo ga ik regelmatig naar concerten. Pop, funk, blues, jazz, soul, latin, en bij voorkeur kruisingen tussen die soorten. Ik mag ook erg graag op Youtube muziek opzoeken en clips beluisteren en bekijken. Fantastisch wat er allemaal op staat! Bovendien ontdek je via clips vaak prachtige andere uitvoeringen van dezelfde nummers. Muziekzites als Groovespark en Spotify vind ik ook geweldig. Verder ben ik actief in het wereldje van oldtimers. Ik heb zelf drie oldtimers, twee kevers en een Audi (en geen moderne auto). Restaureren en sleutelen, bijeenkomsten van een club waar ik lid van ben, af en toe een klassiekerrally. Verder besteed ik vrij veel tijd aan sociale contacten, vooral vrienden en familie. Op dinsdagavond tafeltennis ik met enkele vrienden bij mij thuis in de garage. En ik mag graag racefietsen.

Mooiste gebeurtenis uit uw carrière?

Dat drie van mijn promovendi Cum Laude zijn gepromoveerd. Hoogtepunten vind ik ook de grote maatschappelijke belangstelling voor ons werk, van media tot (voormalige) ministers. En ik vond het erg leuk dat mijn ouders, die beide alleen lagere school hebben genoten, er erg van genoten als hun zoon op TV kwam.

Grootste uitdaging op dit moment?

Ik heb net een boek geschreven over transport en ethiek, verschenen bij Edward Elgar. Dat bediscussieert vooral ethische aspecten van de *ex ante* beoordeling van potentiële beleidsopties, maar geeft geen oplossing voor de problemen die ik constateer. Nu schrijf ik een groot onderzoeksvoorstel (ERC-grant) gericht op methodiekontwikkeling en empirisch onderzoek naar wat mensen en beleidsmakers vinden van mogelijke oplossingen voor die problemen. Ik wil verschillende innovatieve methoden loslaten op oplossingen voor ethische vraagstukken die spelen op de gebieden bereikbaarheid, milieu en veiligheid en hoop samenwerking tussen transportwetenschappers en ethici te kunnen vormgeven.

Leukste aan uw werk?

Een beetje flauw, maar vrijwel alles. Het leukste vind ik de variatie: onderwijs, onderzoek, management en nevenfuncties. Dit mede door de grote rijkheid aan contacten. Wat betreft onderwijs vind ik het onder andere prachtig te zien hoe eerstejaars studenten in een jaar of vijf, soms wat langer, uitgroeien tot academici die ingewikkelde vraagstukken kunnen structureren, onderzoeken en oplossingen voor problemen weten te bedenken die ook nog eens vaak worden geïmplementeerd. Op het gebied van onderzoek vind ik het begeleiden van promovendi erg leuk. Maar ook doe ik graag zelf af en toe nog

wat onderzoek, zoals nu op het terrein van transport en ethiek, of bijvoorbeeld in de vorm van literatuurreviews.

Waarom Delft?

Grote voordelen van Delft voor mij zijn dat onderzoek toepassingsgericht is (inclusief beleidsgericht), en dat er veel ruimte is voor multidisciplinair onderzoek. Het feit dat de interfacultaire masteropleiding TIL (Transport, Infrastructuur en Logistiek) mogelijk is geworden, pleit sterk voor Delft. *(noot van de redactie: Deze opleiding wordt verzorgd door drie faculteiten: Civil Engineering and Geosciences, Mechanical, Maritime and Materials Engineering en TBM)*

Beste eigenschap?

Uit een test is eens gebleken dat ik extreem associatief zou zijn, ik zou snel van alles met elkaar in verbinding kunnen brengen. Misschien verklaart dat ook mijn voorkeur voor multidisciplinair onderzoek. Mede daardoor heb ik altijd tal van ideeën voor nieuw onderzoek. Uit die test kwam ook dat ik een zeer mensgerichte managementstijl zou hebben, die bijna alleen bij vrouwen zou voorkomen.... Keerzijde daarvan zou zijn dat mensen met die stijl minder resultaatgericht zouden zijn. Maar daar maak ik me vooralsnog geen zorgen over. En ik ben snel enthousiast.

Minst goede eigenschap?

Ik ben ongeduldig en niet altijd even diplomatiek, een slechte combi! Ik kan niet tegen onrechtvaardigheid, waardoor ik vaak belangrijker vind dat zaken eerlijk zijn, dan effectief en efficiënt. Eerlijk duurt soms inderdaad het langst. Verder heb ik niet zoveel oog voor detail; ik voel me beter thuis bij de grote lijnen. En ik vind het lastig te kiezen als andere leuke opties dan afvallen.

Welk onderwerp hoort volgens u hoog op de politieke agenda?

Algemeen gesteld vind ik dat lange-termijn vraagstukken te weinig aandacht krijgen, en dat er te veel aandacht uitgaat naar korte termijn ad hoc problemen. Zo vind ik het opraken van fossiele brandstoffen, met name olie, mogelijk ook van andere grondstoffen, en klimaatverandering zeer zorgwekkend. Stel dat we wereldwijd echt in de problemen komen, dan zullen toekomstige generaties met verbijstering terugkijken op deze periode. We weten immers dat die problemen waarschijnlijk op ons afkomen (al is er nog wel discussie over de invloed van de mens op klimaatverandering, en over de vraag of er op tijd alternatieven zijn voor olie). We hebben de technologische kennis om ze aan te pakken en we weten dat dit maar een half tot twee procent van het BNP kost. We doen het echter niet, omdat er nog wat onzekerheid is én omdat we het niet kunnen organiseren. Leg dat maar eens uit aan mensen, vooral in derdewereldlanden, die straks wellicht de grootste prijs gaan betalen....

Inspiratiebron?

Het dagelijkse leven, zoals contacten met familie, inclusief mijn kinderen, en vrienden. Contacten met beleidsmakers en andere wetenschappers, vakliteratuur. Eigenlijk van alles. Als ik moet kiezen, dan vind ik wetenschappelijke discussies met collega's, binnen en buiten TLO het meest inspirerend.

Levensfilosofie?

Probeer van zoveel mogelijk dingen het positieve in te zien. Een beetje à la Johan Cruijff: elk nadeel heb z'n voordeel. En, ook gejat: je kan beter spijt hebben van zaken die je hebt geprobeerd maar niet werkten, dan van het feit dat je dingen had willen proberen maar niet hebt geprobeerd. Tot slot: zonder humor zou het leven heel veel saaier zijn!

TBM-Quarterly is het nieuwsmagazine van de faculteit Techniek, Bestuur en Management van de TU Delft.

Samenstelling, tekst en eindredactie - Marketing & Communicatie TBM, De Taalfax, Francissen Communicatie, Haverkamp & Bergers Ontwerp en vormgeving - Heike Slingerland BNO, Vlaardingen Fotografie - Marcel Krijger, Aad Kluij, Michel Espagnet, Eline van 't Hart, Marijn de Reuse Druk - Schefferdrukkerij B.V., Dordrecht Vertalingen - UvA Talen, Amsterdam Met bijdragen van - Maarten Kroesen, Emile Chappin, Cassidy Clark, Wendy Bohte, Xanna Bijvoet Oplage - Nederlands 2000 Contactpunt news-tbm@tudelft.nl voor ideeën voor artikelen en kopij

TBM Quarterly is als pdf te downloaden op www.tbm.tudelft.nl. This journal is as pdf available in English, via our website www.tbm.tudelft.nl.

Faculteit TBM - TU Delft
Postbus 5015
2600 GA Delft
T 015 - 278 71 00
F 015 - 278 48 11
E news-tbm@tudelft.nl
I www.tbm.tudelft.nl

Curius

De maand september staat altijd weer in het teken van de start van een nieuw collegejaar. Daarnaast staat het ook voor de wisseling van het bestuur van de Studievereniging Technische Bestuurskunde Curius. Het 19e bestuur van Curius is weer aangesteld en de leden zijn vol enthousiasme begonnen! Het bestuur ziet er als volgt uit:

President - Stijn Pieper

Secretaris - Xanna Bijvoet

Thesaurier - Jasper Verberne

Commissaris Onderwijs & Bachelor - Jakar Westerbeek

Commissaris Master & Carriere - Geert Wanders

Commissaris Externe Betrekkingen - Sophie Kerckhoffs

Na lange dagen zwoegen en zweeten tijdens het vergaderen zijn er een paar belangrijke speerpunten naar voren gekomen, onder andere tijdens het beleidsweekend.

Voorgaande besturen hebben Curius gemaakt tot wat het nu is: succesvol. De vereniging kan echter alleen maar groeien op het moment dat we elke keer blijven kijken vanuit een nieuw oogpunt. "Wij willen ons dan ook allereerst gaan richten op de interne communicatie op de faculteit TBM", aldus Xanna. "Curius heeft een belangrijke functie binnen de faculteit, maar kan daar zeker nog meer profijt uit halen. Door nauwere samenwerking met docenten kan er een ideale combinatie tussen college en plezier ontstaan. Daarnaast is het belangrijk dat studenten zich optimaal thuis voelen bij TBM. Zowel op de faculteit zelf, als in het samenzijn met hun medestudenten. We zijn daarom van plan De Curius Community daarvoor uit te breiden. De TB studenten kunnen zich nog meer als één groep gaan voelen. Hoe beter je je thuis voelt, hoe beter het verloop van je studie zal gaan!"

"Ten slotte is het essentieel dat er aandacht wordt besteed aan de carrièrevoorbereiding van de studenten. Er komt een betere schakeling tussen studenten en bedrijven. Door de studenten efficiënter in contact te brengen met bedrijven, krijgen ze een beter idee over hoe zij hun toekomst kunnen gaan invullen. Kortom, genoeg punten om ons optimaal op te concentreren. Wij als 19e zullen er een fantastisch jaar van maken!"

Namens het 19e bestuur,
Xanna Bijvoet
Secretaris der S.V.T.B. Curius

Jakar, Sophie, Stijn, Jasper, Xanna en Geert

CELINE VAN DOOREN COMBINEERT STUDIE EN TOPSPORT

Wereldkampioen catamaranzeilen droomt van Olympische campagne

Het was de eerste keer dat zij haar studie boven de sport stelde, en waarschijnlijk ook de laatste. In juni liet TBM-student en catamaranzeiler Celine van Dooren de Ronde om Texel letterlijk en figuurlijk varen, omdat zij dit jaar haar bachelor Technische Bestuurskunde wil afronden. Ze hoopt haar master Transport, Infrastructuur en Logistiek verder zó te kunnen plannen, dat die niet ten koste gaat van haar ambities op het water. Celine droomt van deelname aan de Olympische Spelen 2016 in Rio de Janeiro.

Toen ze 9 jaar was, stapte de geboren Limburgse (!) voor het eerst aan boord van een zeilboot. Aan de kust in Cadzand, waar het gezin steevast vakantie viert. Van de Optimist waarin ieder kind als eerste leert zeilen, belandde ze op de catamaran. Andere boten had de kleine zeilschool waar zij les had niet, zo verklaart ze de keuze en uiteindelijk ook haar voorliefde voor die speciale boot. Twee drijvers en daartussen de zogenoemde trampoline, zo laag boven het water en razendsnel. Eén met de

elementen. Haar talent blijkt wel uit het feit dat zij inmiddels de topsportstatus van het NOC/NSF bezit.

Mega gaaf

Dit jaar miste zij de Ronde van Texel dus - de grootste Nederlandse wedstrijd voor catamarans -, maar Celine haalde al haar tentamens. Wat verder alles goedmaakte, was dat zij later in de zomer op het Franse Lac de Carcans (nabij Bordeaux) wereldkampioen werd in de zogeheten Formule 16. Dat gebeurde in een mixteam met haar Australische stuurman Darren Bundock, tweevoudig zilveren medaillist op de Olympische Spelen. Zelf won Celine in 2010 in Duitsland met Mariëlle Zonneveld de Europese vrouwentitel en werden zij vierde op het vrouwen-WK in China. "Nu heb ik een wereldtitel en dat voelt mega gaaf. Het heeft mijn drang naar meer in de komende jaren weer groter gemaakt."

Het is van verschillende factoren en bovenal van het geld afhankelijk of Celine van Dooren na de zomer van 2012 daadwerkelijk een Olympische campagne mag of kan gaan varen. TU Delft steunt haar. Zo ontvangt zij een geldbedrag, waarmee ze een deel van de kosten kan betalen die ze maakt om aan wedstrijden mee te kunnen doen. In ruil daarvoor doet ze mee aan promotieactivi-

teiten en staat de naam van de TU op de boot. Minstens zo belangrijk is hoe studieadviseur Marja Brand haar begeleidt, ook in het overleg met docenten over het bijwonen van colleges en de planning van de tentamens. "Marja snapt dat het ene ten koste gaat van het andere. Dankzij haar lukt het mij om de studievertraging tot een half jaar te beperken."

Elk weekend op het water

Studeren doet Celine van maandag tot en met vrijdag, waarbij ondertussen vele uren in de sportschool worden gemaakt. "Elk weekend zit ik op het water. Ik kan dan niet zoals andere studenten inhalen wat in de week is blijven liggen." Op dit moment werkt ze hard aan haar bachelor-eindproject over de huidige en toekomstige relatie tussen KLM/Air France enerzijds en luchthaven Schiphol anderzijds. "Ik ben daarnaast net begonnen met mijn TIL-master. Ik wil me vooral focussen op het optimaliseren van processen in de logistieke keten. De techniek vind ik altijd heel boeiend, maar ook de economische en bestuurlijke kant. Hoe complexer de opgave, hoe interessanter."

Voor meer informatie kijk op:
www.sailreport.nl/blogs/Celine
www.2bsailing.eu

De opleidingen van TBM

■ BSc Technische Bestuurskunde (TB) ■ MSc Systems Engineering, Policy Analysis and Management (SEPAM) ■ MSc Management of Technology (MoT) ■ MSc Engineering and Policy Analysis (EPA)
■ MSc Transport, Infrastructure and Logistics (TIL) (i.s.m. de faculteiten Civiele Techniek en Geowetenschappen en 3mE) ■ MSc Information Architecture (IA) (i.s.m. de faculteit Elektrotechniek, Wiskunde en Informatica) ■ MSc Geomatics (i.s.m. de faculteit Civiele Techniek en Geowetenschappen en Luchtvaart en Ruimtevaarttechniek)

Heb je je in de informatie verdiept en overweeg je bij TBM te komen studeren? Twijfel je nog of je geschikt bent en of je vooropleiding wel voldoende is? Neem dan contact op met een van onze studieadviseurs:
Drs. Marja Brand ✉ (m.j.c.c.brand@tudelft.nl) of Drs. Danielle Rietdijk ✉ (d.rietdijk@tudelft.nl).